

Dosarul nr. 2ra-144/20

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul central) – I. Chiroșca
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Danilov, M. Anton, I. Secrieru

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca Doneva
Nina Vascan
Sveatoslav Moldovan
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, reprezentați de avocatul Alexandru Savva,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub împotriva Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, intervenient accesoriu Tatiana Copta cu privire la anularea ordinelor, restabilirea la muncă, recuperarea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Mariana Cornogolub, s-a casat hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni (sediul central, cu emiterea unei noi hotărâri,

constată :

La 14 mai 2018 Mariana Cornogolub s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, intervenient accesoriu Tatiana Copta, prin care a solicitat anularea ordinului nr. 73 din 12 decembrie 2017 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare. (f.d. 1-4, vol. I)

În motivarea cererii reclamanta a indicat că lucrează în calitate de profesoară de biologie în Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni în baza contractului individual de muncă nr. 13 din 28.08.2008.

Prin ordinul nr. 73 din 12 decembrie 2017 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”, emis de directorul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni, Veronica Bodean, i s-a aplicat sancțiune disciplinară sub formă de muștrare pentru

refuzul din 17 noiembrie 2017 de a semna Regulamentul Intern al unității și fișa de post.

Consideră că dezacordul cu un document al instituției și refuzul de a-l semna nu constituie abatere disciplinară prevăzută în Codul Muncii și Codul de etică a cadrului didactic, aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 861 din 07.09.2015.

La 22 mai 2018 Mariana Cornogolub s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, solicitând anularea ordinului nr. 154 din 10.05.2018 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”, prin care i s-a aplicat sancțiune disciplinară sub formă de mustrare aspră pentru încălcarea normelor de conduită profesională în raport cu elevii și cu colegii (profesorii).

A menționat că această sancțiune a fost aplicată în urma unor petiții depuse de către colegii ei de serviciu în adresa Consiliului de etică al Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni.

Consideră că ordinul nr. 154 din 10.05.2018 este ilegal, deoarece angajatorul, a încălcat grav prevederile art. 208 alin. (1) Codul Muncii, potrivit cărora angajatorul, până la aplicarea sancțiunii disciplinare, este obligat să ceară salariatului o explicație scrisă privind fapta comisă.

A indicat că nu i s-a solicitat o explicație și nu cunoaște care abatere disciplinară i se încredințează. În ordin este indicat drept abatere disciplinară încălcarea normelor de conduită profesională în raport cu elevii și cu colegii (profesorii), fără a se indica perioada când a avut loc încălcarea disciplinei muncii și locul comiterii.

Codul Muncii statuează că în conținutul ordinului de sancționare se indică în mod obligatoriu temeiurile de fapt și de drept ale sancțiunii disciplinare aplicate, însă din conținutul ordinului nr. 154 se constată că nu este indicat corect temeiul de fapt și de drept ale sancțiunii disciplinare aplicate. Sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

Potrivit recomandărilor Inspectoratului Școlar Național „privind procedura aplicării sancțiunilor disciplinare de către conducătorii instituțiilor de învățământ general”, pentru încălcarea prevederilor Codului de etică al cadrului didactic, Consiliul de etică al instituției de învățământ propune managerului instituției, în funcție de gradul de încălcare a prevederilor legale, una din măsurile prevăzute la pct. 19 al Codului de etică al cadrului didactic. La propunerea membrilor Consiliului de etică privind aplicarea sancțiunii disciplinare, se va lua în considerație raportul secretarului Consiliului de etică privind ancheta de serviciu efectuată pe o cauză anumită.

Reclamanta a susținut că nu a făcut cunoștință cu raportul secretarului Consiliului de etică privind ancheta de serviciu desfășurată în privința sa conform cerințelor Inspectoratului Școlar Național, și respectiv, nu cunoaște care este vinovăția sa și de ce probe a dispus Consiliul de etică la emiterea deciziei.

La 06 iunie 2018 Mariana Cornogolub s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica

Bodean, intervenient accesoriu Tatiana Coptu, solicitând anularea ordinului nr. 52 din 31.05.2018 „Cu privire la concediere”, restabilirea sa în funcție, recuperarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordinul nr. 52 din 31 mai 2018 „Cu privire la concediere” a fost concediată în baza art. 86 alin. (1) lit. n), g), art. 310 alin. (1), lit. b) Codul muncii pentru violență psihică față de elevi, încălcarea repetată pe parcursul unui an a obligațiilor de muncă, cu desfacerea din 31.05.2018 a contractului de muncă nr. 13 din 28.08.2008.

Potrivit ordinului nr. 52 din 31 mai 2018, drept motive de concediere au servit abaterile disciplinare constatate prin ordinele nr. 73 din 12.12.2017, nr. 90 din 11.01.2018 și nr. 154 din 10.05.2018, prin care i s-au aplicat diverse sancțiuni disciplinare.

Consideră ilegale ordinele care au fost puse la baza încetării relațiilor de muncă cu liceul.

În special, ordinul nr. 73 din 12.12.2017 contravine art. 199 alin. (3) Codul muncii, potrivit căruia regulamentul intern al unității se aduce la cunoștința salariaților, sub semnătură, de către angajator și produce efecte juridice pentru aceștia de la data aducerii la cunoștință, dar legea nu prevede că refuzul de a semna regulamentul și fișa de post constituie abatere disciplinară.

La data de 11.01.2018 în baza ordinului nr. 90 i-a fost aplicată sancțiune disciplinară „mustrare aspră” pentru refuzul de a încheia situația școlară pentru clasele a VI-a „A, B, C” ale Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni.

A invocat obiecții și asupra legalității acestui ordin, motivând că, de fapt, nu a fost nici un refuz de a încheia situația școlară, dar a fost o întârziere.

La data de 10.05.2018 în baza ordinului nr. 154 i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „mustrare aspră” pentru încălcarea normelor de conduită profesională în raport cu elevii, cu colegii (profesorii), ordin cu care de asemenea nu este de acord, considerându-l tendențios.

La data de 21.05.2018 în adresa sa a parvenit scrisoarea nr. 949 din 21.05.2018 semnată de Directorul Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni, prin care i s-a solicitat să prezinte explicații scrise cu referire la evenimentele petrecute la ora de biologie în clasa VII-a la data de 10.05.2018.

La data de 22.05.2018 a depus o cerere cu nr. de înregistrare 271 către administrația liceului, prin care a solicitat să i se elibereze copiile petițiilor scrise în adresa sa de către elevii claselor a VII-a „A” și a VII-a „D” pentru a cunoaște în ce este învinuită și pe marginea cărui subiect să scrie explicație și o altă cerere, prin care a solicitat să i se elibereze copia raportului secretarului Consiliului de etică privind ancheta de serviciu, în baza căreia a fost supusă sancțiunii disciplinare prin ordinul nr. 154 din 10.05.2018. La data de 25.05.2018 a primit răspuns la scrisoarea cu nr. 271 din 22.05.2018, prin care administrația liceului a informat-o că nu este posibil eliberarea raportului secretarului Consiliului de etică pentru a nu divulga identitatea elevilor, care au depus petiții și a nu le afecta interesele.

În aceste circumstanțe a fost imposibil să scrie o explicație în scris conform prevederilor Codului Muncii din considerente că nu a cunoscut despre care fapte era învinuită, deși potrivit art. 208 Codul muncii până la aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul este obligat să ceară în scris salariatului o explicație scrisă

privind fapta comisă. Explicația poate fi prezentată de către salariat în termen de 5 zile lucrătoare de la data solicitării. Refuzul de a prezenta explicația cerută se consemnează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului și un reprezentant al salariaților.

Ordinul respectiv de sancționare a fost emis la data de 10.05.2018, iar explicația în scris a fost solicitată la data de 21.05.2018, deja după aplicarea sancțiunii.

Consideră că, atât ordinul nr. 73 cât și ordinul nr. 154, care au servit drept temei pentru concedierea sa, sunt ilegale, deoarece nu a comis abateri disciplinare.

A mai indicat că motivul eliberării sale din funcție de profesoară de biologie a servit aceiași faptă incriminată ei, pentru care a fost sancționată cu mustrare aspră prin ordinul nr. 154 pentru aplicarea de violență psihică față de elevii claselor a VII-a „A” și VII-a „D” la data de 10 mai 2018, fapt constatat la 22 mai 2018 și la 29 mai 2018 de către Consiliul de etică, convocat pentru acest caz în baza ordinului nr. 155 din 10 mai 2018 și a constatărilor psihologului școlar Carolina Șaitan.

Menționează că pentru aceeași abatere disciplinară nu se poate aplica decât o singură sancțiune. În cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare pentru încălcarea prevederilor Codului se va lua în considerație faptul că sancțiunea disciplinară trebuie să fie conformă cu vinovăția celui ce a săvârșit încălcarea și cu gravitatea încălcării săvârșite.

Prin încheierile din 05 septembrie 2018 și din 12 septembrie 2018 ale Judecătorei Strășeni (sediul central) toate cauzele civile, intentate de către Mariana Cornogolub împotriva Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronicăi Bodean, s-au conexasă într-o singură procedură. (f.d. 78-79, 171-172, vol. I)

La 12 septembrie 2018 Mariana Cornogolub a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat anularea ordinelor nr. 73 din 12.12.2017, nr. 154 din 10.05.2018 „Cu privire la aplicarea sancțiunilor disciplinare” și ordinului nr. 52 din 31.05.2018 „Cu privire la concediere”, restabilirea la muncă, încasarea plăților salariale, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 80-86, vol. I)

Prin încheierea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Strășeni (sediul central) s-a respins cererea Mariane Cornogolub de repunere în termen a pretenției cu privire la anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare nr. 73 din 12.12.2017 ca fiind neîntemeiată. S-a admis excepția de tardivitate ridicată de Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean. S-a respins ca fiind tardivă pretenția privind anularea ordinului nr. 73 din 12.12.2017 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”. (f.d. 68-69, vol. II)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 03 decembrie 2018 a respins recursul declarat de către Mariana Cornogolub și a menținut încheierea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Strășeni (sediul central). (f.d. 118-122, vol. II)

Prin hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătorei Strășeni (sediul central) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub împotriva Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean cu privire la anularea ordinelor nr. 154 din 10.05.2018 și nr. 52 din 31.05.2018,

restabilirea la muncă și încasarea prejudiciului material și moral ca neîntemeiată. S-a încasat de la Mariana Cornogolub cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în beneficiul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni în mărime de 3000 lei și în beneficiul Veronicăi Bodean în mărime de 2000 lei. (f.d. 28-33, vol. V)

Nefiind de acord cu hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni (sediul central) Mariana Cornogolub a contestat-o cu apel. (f.d. 40-46, vol. V)

Prin decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către Mariana Cornogolub. S-a casat hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni, (sediul central) și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub. S-au anulat ordinele nr. 52 din 31 mai 2018 „Cu privire la concediere”, nr. 90 din 11 ianuarie 2018 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” și nr. 154 din 10 mai 2018 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”. S-a restabilit Mariana Cornogolub în funcția deținută anterior, profesor de biologie și geografie din cadrul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni. S-a încasat din contul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni în beneficiul Mariane Cornogolub plata obligatorie a despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru perioada 31.05.2018-29.10.2019, suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4500 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. În rest s-au respins pretențiile Mariane Cornogolub. Decizia în partea restabilirii în funcție a Mariane Cornogolub și încasării unui salariu mediu pentru absența forțată de la lucru a fost pusă în executare imediat. (f.d. 80-81, 82-100, vol. V)

La 29 octombrie 2019, în termen, Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, reprezentați de avocatul Alexandru Savva, au declarat recurs împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, suplinit ulterior la 10 ianuarie 2020 cu 7 cereri de completare a recursului. Prin cererea de recurs s-a solicitat casarea deciziei, cu menținerea hotărârii din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni (sediul central), precum și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 105-115, 171-204, vol. V)

În motivarea recursului s-au invocat aspecte ce se grefează pe conținutul deciziei instanței de apel, care în opinia recurenților este arbitrară, contrară circumstanțelor faptice reținute în dosar și prevederilor legii aplicabile speței. În special recurenții au accentuat asupra faptului că un cadru didactic prin activitatea sa nu trebuie să prejudicieze integritatea psihică și emoțională a elevilor. Comportamentul conflictual al profesoarei Mariana Cornogolub în raport cu elevii și profesorii din liceu vine în contradicție cu normele deontologice. Restabilirea acestora în funcție conduce la o atmosferă conflictuală și dușmănoasă interminabilă. Recurenții au criticat decizia instanței de apel și pentru extinderea controlului judiciar asupra ordinelor de sancționare disciplinară necontestate de către reclamantă în ordinea prevăzută de lege.

Cererea de recurs a fost recepționată de către Mariana Cornogolub la data de 09 decembrie 2019, iar recursul expeditat în adresa Tatiane Copta a fost restituit de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” la data de 27 decembrie 2019.

La 02 ianuarie 2020 Mariana Cornogolub a depus referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel. (f.d.142-150, vol. V)

În procedura de filtru, prevăzută de articolul 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată a constatat că obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Mandatele seria MA nr. 1153748, seria MA nr. 1153749 din 14 august 2018, au dovedit împuternicirile legale ale avocatului Alexandru Savva de a reprezenta interesele recurenților Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronicăi Bodean, în special, de a ataca hotărârea judecătorească. Astfel, recursul a fost formulat de către subiectul căruia i s-a conferit dreptul dat, în baza art. 430 lit. a) Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei au confirmat că cererea de recurs nu a fost examinată anterior.

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept de ordine publică specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, reprezentați de avocatul Alexandru Savva, nu au prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

În aceeași ordine de idei, completul de filtru a verificat esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurenților referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2) și (4) Cod de procedură civilă.

Pe baza celor analizate, prin încheierea din 29 ianuarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, cererea menționată mai sus s-a considerat admisibilă pentru examinarea în fond.

În conformitate cu articolele 441 și 444 Cod de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurenții și intimata au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, Pönkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 26 – 27).

Verificând decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni (sediul central), în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se

impune admiterea recursului și casarea deciziei și hotărârii instanței de fond, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului.

Astfel, între Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Mariana Cornogolub a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 13 din 28 august 2008, prin care a fost angajată în calitate de profesor de biologie.

Pe parcursul ultimului an de activitate 2017-2018 Marianei Cornogolub i s-au aplicat mai multe sancțiuni disciplinare:

-prin ordinul nr. 73 din 12.12.2017 - muștrare pentru refuzul de a semna regulamentul intern al unității Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni;

-prin ordinul nr. 90 din 11.01.2018 - muștrare aspră pentru refuzul de a încheia situația școlară pentru clasele a VI-a „A, B, C” ale Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni;

-prin ordinul nr. 154 din 10.05.2018 - muștrare aspră pentru încălcarea normelor de conduită profesională în raport cu elevii, cu colegii (profesorii).

-prin ordinul nr. 52 din 31 mai 2018 - concediere în conformitate cu art. 86 alin. (1) lit. n), g), art. 301 alin. (1) lit. b) din Codul muncii pentru violență psihică față de elevi, încălcare repetată pe parcursul unui an a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar, cu desfacerea din data de 31 mai 2018 a contractului individual de muncă

Mariana Cornogolub a contestat în instanță ordinele nr. 73 din 12.12.2017, nr. 154 din 10 mai 2018, nr. 52 din 31 mai 2018, invocând ilegalitatea și netemeinicia acestora.

Judecând cauza, instanța de fond judecătoria Strășeni (sediul central), prin încheierea din 28 septembrie 2018, a admis excepția de tardivitate a ordinului nr. 73 din 12.12.2017, iar prin hotărârea din 04 iunie 2019 a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub privind anularea ordinelor nr. 154 din 10 mai 2018, nr. 52 din 31 mai 2018 ca neîntemeiată, pe când instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei apelului depus de către Mariana Cornogolub, a casat hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoriei Strășeni (sediul central), adoptând o hotărâre nouă de admitere parțială a cererii de chemare în judecată prin anularea ordinelor nr. 90 din 11 ianuarie 2018, nr. 154 din 10 mai 2018, nr. 52 din 31 mai 2018 cu restabilirea reclamantei în funcția deținută anterior profesor de biologie și geografie din cadrul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni.

Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recurs Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, prin reprezentant avocatul Alexandru

Savva, criticând-o pentru nelegalitate și solicitând admiterea căii de atac, casarea hotărârii atacate cu menținerea soluției adoptate de instanța de fond, invocând dispozițiile art. 86, 301 Codul Muncii, art. 6, 135 Codul de Etică a cadrului Didactic, art. 435 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă.

La recursul depus de către Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, intimata Mariana Cornogolub a reacționat printr-o referință, în care a criticat argumentele recursului, insistând că decizia instanței de apel corespunde cerințelor de legalitate, iar omisiunile angajatorului la aplicarea sancțiunilor disciplinare corect au fost interpretate în favoarea intimatei. (f.d. 142-150, vol. V)

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție observă că aspectele invocate de recurenți se grefează pe conținutul ordinului de concediere, ordin care este criticat dur de reclamantă cât și de instanța de apel.

Analizând ordinul nr. 52 din 31 mai 2018 instanța de recurs notează că angajatorul a concediat-o pe Mariana Cornogolub pentru mai multe temeiuri: art. 86 alin. (1) lit. n), g), art. 301 alin. (1) lit. b) din Codul muncii.

În principal, angajatorul a reținut că Mariana Cornogolub, fiind cadru didactic, la data de 10 mai 2018 a aplicat violență psihică față de elevii claselor a VII-a „A” și a VII-a „D”.

La materialele dosarului sunt anexate explicațiile elevilor clasei a VII-a „D”, din care rezultă că la 10 mai 2018 la lecția de biologie profesoara Mariana Cornogolub i-a umilit prin faptul că a aruncat o găleată de apă pe mese și a impus elevii să le spele, apoi le-a pus în sarcină să scrie test pe proba de acasă în condițiile când mesele erau umede, a strigat la elevi, s-a comportat nerespectuos față de un elev cu probleme de sănătate. (vol.3, f.d.15-23, 41-43)

Tot în aceeași zi s-au plâns și elevii din clasa a VII-a „A”, care au indicat la comportamentul agresiv al profesoarei în timpul orei de biologie, manifestat prin lipsă de respect față de demnitatea elevilor, strigăte, neglijarea opiniei elevilor (f.d. 24-40, vol. III).

Asupra acestor două cazuri s-au autosesizat diriginții claselor a claselor a VII-a „A” și a VII-a „D” Angela Trifan, Liliana Rusnac și psihologul școlii Carolina Șaitan, considerând că a fost aplicată violență psihică asupra elevilor.(f.d. 234-237, vol. I)

Cazul a fost cercetat în conformitate cu ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 77 din 22 februarie 2013 ”Cu privire la Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului”.

Respectiv, la materialele dosarului se regăsesc Fișele de sesizare a cazurilor suspecte de abuz nr. 238 și nr. 239 din 10.05.2018 (f.d. 230-231, vol. I), ordinul nr. 155 din 10.05.2018 cu privire la numirea comisiei de anchetă (f.d.239, vol. I), procesul-verbal al comisiei de anchetă din 22.05.2018 care a constatat faptul umilirii demnității copiilor, violenței psihice asupra acestora, procesele-verbale ale ședinței Consiliului de etică nr. 3 din 25.05.2018 și nr. 4 din 29.05.2018, în cadrul cărora a fost analizat comportamentul profesoarei Mariana Cornogolub, care la lecția de biologie la data de 10.05.2018 i-a umilit pe elevi, aruncând o găleată de

apă peste mese ca să fie spălate, iar ulterior i-a impus să scrie evaluare la mesele umede. Consiliul de etică a constatat încălcarea prevederilor Codului de etică a cadrului didactic și a Codului educației, care a fost calificată ca încălcare gravă (f.d. 1-4, vol. II)

Conform art.135 alin. (6) al Codului educației obligațiile cadrelor didactice și de conducere din învățământul general și profesional tehnic în raport cu elevii, părinții și angajații instituțiilor de învățământ sunt prevăzute în Codul de etică al cadrului didactic

Codul de etică al cadrului didactic (Monitorul Oficial Nr. 59-67, 18.03.2016) în pct. 6 stabilește, în special, următoarele norme de conduită a cadrelor didactice în relațiile cu elevii, prin:

- neadmiterea tratamentelor și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicării niciunei forme de violență fizică sau psihică;
- asigurarea protecției fiecărui elev, copil, prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra acestora, a oricărei forme de discriminare, abuz, neglijență sau de exploatare a elevilor, copiilor;
- neadmiterea oricăror forme de abuz sexual, emoțional sau spiritual;
- respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev.

Potrivit alin. (1) art. 135 din Codul educației personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are obligația în special: b) să respecte deontologia profesională; h) să asigure securitatea vieții și ocrotirea sănătății copiilor, elevilor și studenților în procesul de învățământ; i) să nu admită tratamente și pedepse degradante, discriminarea sub orice formă și aplicarea niciunei forme de violență fizică sau psihică; (5) Nerespectarea prevederilor alin. (1)–(4) constituie abatere disciplinară și se sancționează conform legislației în vigoare. (8) Nerespectarea de către cadrele didactice sau cadrele de conducere din învățământul general și din cel profesional tehnic a prevederilor Codului de etică a cadrului didactic constituie o încălcare gravă a disciplinei de muncă și a statutului instituției de învățământ și se sancționează în conformitate cu prevederile acestuia.

În conformitate cu art. 86 alin.(1) lit. n) din Codul Muncii se admite desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată în cazul aplicării, chiar și o singură dată, de către un cadru didactic a violenței fizice sau psihice față de discipoli (art. 301)

Articolul 301 alin. (1) lit. b) din Codul Muncii a stabilit ca temei suplimentar de încetare a contractului individual de muncă încheiat cu cadrele didactice aplicarea, chiar și o singură dată, a violenței fizice sau psihice față de discipoli (art. 86 alin. (1) lit. n)).

În temeiul cadrului legal relevant și constatând circumstanțele faptice de violență psihologică asupra elevilor, angajatorul corect a aplicat prin ordinul nr. 52 din 31.05.2018 sancțiunea disciplinară prevăzută la art. 86 lit. n) și 301 alin. (1) lit. b) Codul Muncii.

Concluziile instanței de apel privind suspectarea angajatorului în subiectivism excesiv la aplicarea sancțiunii disciplinare prin încetarea raportului de muncă (pct. 94 din decizie) sunt denaturate, ori în probațiune au fost depuse la dosar multiple cereri, explicații, note informative, atât a elevilor cât și a profesorilor

referitor la acțiunile de violență psihologică asupra elevilor, precum și procesele-verbale ale ședințelor Comisiei de anchetă cât și a Consiliului de etică al liceului.

Instanța de recurs observă că Mariana Cornogolub în acțiunea sa subsidiară a solicitat cenzurarea legalității ordinului nr. 52 din 31.05.2018 și sub aspectul dublei sancțiuni.

Instanța supremă a apreciat ca nu poate fi ignorată această obiecție odată ce ordinul nr. 52 face trimitere și la prevederile art. 86 alin. (1) lit. g) Codul Muncii, având în motivare circumstanțele stabilite prin ordinele nr. 73 din 12.12.2017, nr. 90 din 11.01.2018 și nr. 154 din 10.05.2018.

Totuși instanța de recurs nu va verifica legalitatea ordinului nr. 73 din 12.12.2017, (contestat tardiv de către reclamantă) și ordinului nr. 90 din 11.01.2018, (necontestat de reclamantă), observând în acest sens că instanța de apel a depășit limita pretențiilor formulate de reclamantă.

Totodată, instanța de recurs nu consideră întemeiate obiecțiile Mariane Cornogolub față de ordinul nr. 154 din 10.05.2018, prin care i s-a aplicat mustrare aspră pentru încălcarea normelor deontologice, temeiuri de anulare a acestui ordin nefiind identificate. Conform Codului de etică al cadrului didactic profesorul are obligația respectării deontologiei profesionale, iar nenumăratele plângeri ale profesorilor, părinților și elevilor cu privire la comportamentul nestatutar al profesoarei Mariana Cornogolub nu pot trezi îndoieli de suspiciuni neîntemeiate ale administrației liceului la aplicarea sancțiunii.

Dar, deși toate ordinele menționate sunt legale, ele nu constituie temei de încetare a contractului de muncă cu Mariana Cornogolub în baza lit. g) alin. (1) art. 86 Codul muncii, ori la data adoptării ordinului nr. 52 Mariana Cornogolub nu comisese alte abateri disciplinare (cu excepția abaterii disciplinare sancționate în temeiul lit. n) alin. (1) art. 86 și lit. b) alin. (1) art. 301 Codul muncii, care nu poate fi cumulată cu precedentele.

Aici instanța de recurs urmează a face uz de prevederile art. 206 alin. (4) din Codul muncii, potrivit cărora pentru aceeași abatere disciplinară nu se poate aplica decât o singură sancțiune.

În aceste circumstanțe instanța de recurs consideră întemeiată acțiunea Mariane Cornogolub în partea anulării în parte a ordinului nr. 52 din 31.05.2018 și anume în partea încetării raportului de muncă în baza lit. g) alin. (1) art. 86 Codul Muncii, în rest pretențiile reclamantei fiind neîntemeiate, și anume, în partea anulării ordinului nr. 52 în partea desfacerii contractului de muncă în temeiul lit. n) alin. (1) art. 86 și lit. b) alin. (1) art. 301 Codul muncii .

Respectiv sunt neîntemeiate și pretențiile subsecvente cu referire la restabilirea în serviciu, încasarea salariului pentru perioada absentă forțat de la serviciu, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Instanța reține că procedura legală de desfacere a contractului de muncă din inițiativa angajatorului a fost respectată.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean prin prisma art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă au solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei în beneficiul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și 2000 lei în beneficiul Veronicăi Bodean.

Potrivit pct.16 al Recomandării privind quantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012 a Consiliului Uniunii Avocaților din RM, pentru probarea cheltuielilor suportate și prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea, care pretinde compensarea cheltuielilor, a dovezii achitării onorariilor avocaților, lista detaliată a actelor /acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

În speță, instanța de recurs constată că potrivit borderoului de calcul din 18 martie 2019 avocatul Alexandru Savva a lucrat 45 de ore, iar plata a constituit 250 lei pe oră. Totodată, efectiv în contul avocatului Alexandru Savva de către Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni a fost virată suma de 3000 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 193 din 16.08.2018 eliberat de sucursala Mihai Eminescu din mun. Chișinău a BC „Moldova-Agroindbank” SA, iar de către Veronica Bodean a fost virată suma de 2000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr. 02088406 din 18.03.2019. (f.d. 179, 181, vol. II)

Instanța consideră că cheltuielile Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și ale Veronicăi Bodean au fost reale, achitate de către aceștea, necesar, fiind asistați în ședințele de judecată de către avocat și rezonabile, deoarece sumele sunt proporționale cu munca efectiv prestată de către avocat.

Totodată, instanța reține că acțiunea intimetei a fost recunoscută parțial întemeiată și respectiv prin prisma art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, de la Mariana Cornogolub urmează a fi încasate cheltuielile de asistență juridică parțial în sumă de 2000 lei în beneficiul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și în sumă de 1000 lei în beneficiul Veronicăi Bodean.

Totodată, instanța de recurs reține că Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni la depunerea cererii de recurs a prezentat ordinul de plată nr. 294 din 07 noiembrie 2019, prin care a achitat taxa de stat pentru examinarea recursului declarat împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând încasarea de la partea adversă.

Conform art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanții în acțiunile de reintegrare în serviciu, de revendicare a sumelor de retribuire a muncii și în alte revendicări legate de raporturile de muncă. Art. 4 alin. (1) 1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992 indică că sunt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești reclamanții – persoane fizice – în acțiunile de încasare a sumelor retribuirii muncii și alte cerințe legate de activitatea de muncă.

În conformitate cu art. 353 Codul muncii salariații sau reprezentanții acestora, care se adresează în instanțele de judecată cu cereri de soluționare a litigiilor și conflictelor ce decurg din raporturile prevăzute la art. 348 (inclusiv pentru a ataca hotărârile și deciziile judecătorești privind litigiile și conflictele vizate), sunt scutiți de plata cheltuielilor judiciare (a taxei de stat și a cheltuielilor legate de judecarea pricinii).

Reieșind din normele legale indicate supra Mariana Cornogolub este scutită de la plata taxei de stat și a altor cheltuieli legate de judecarea cauzei, motiv pentru care Colegiul lărgit va respinge cerința recurentului privind încasarea de la Mariana Cornogolub a taxei de stat în beneficiul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni.

În concluzie, instanța de recurs relevă că în cadrul judecării cauzei, instanțele de judecată ierarhic inferioare au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea pentru părți a dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de admitere a recursului, de casare a decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 04 iunie 2019 a Judecătoria Strășeni (sediul central) și de a emite o nouă hotărâre, prin care a admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub, în rest de respingere a pretențiilor.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445, alin. (1), lit. b) al Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, reprezentați de avocatul Alexandru Savva.

Se casează decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 04 iunie 2019 a Judecătoria Strășeni (sediul central) emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub împotriva Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni și Veronica Bodean, intervenient accesoriu Tatiana Copta cu privire la anularea ordinelor, restabilirea la muncă, recuperarea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre.

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Cornogolub.

Se anulează în parte ordinul nr. 52 din 31 mai 2018 cu privire la concediere, și anume în partea, prin care s-a concediat Mariana Cornogolub, profesor de biologie și geografie din cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni în baza prevederilor lit. g) alin. (1) art. 86 Codul Muncii.

În rest, ordinul nr. 52 din 31 mai 2018, prin care s-a concediat Mariana Cornogolub din cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni în baza lit. n) alin. (1), art. 86; lit. b), alin. (1) art. 301 din Codul muncii cu desfacerea din 31 mai 2018 a contractului individual de muncă nr. 13 din 28.08.2008, se menține.

Se resping pretențiile Mariane Cornogolub cu privire la anularea ordinului nr. 154 din 10 mai 2018 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, pretențiile cu

privire la recuperarea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Mariana Cornogolub cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea asistenței juridice în beneficiul Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni 2000 lei (două mii lei), în beneficiul Veronicăi Bodean 1000 lei (o mie lei).

Se respinge cerința Instituției Publice Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni cu privire la încasarea de la Mariana Cornogolub a cheltuielilor pentru achitarea taxei de stat pentru examinarea cererii de recurs.

Decizia este irevocabilă.

Președinte ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Sveatoslav Moldovan

Victor Burduh

Maria Ghervas